

tásra tényleg köteleztettek-e, nem a váltón, hanem azon az alapügyleten múlik, melynek a váltóadás csupán járulékos, vagy önálló része. Ilyenkor a váltó érvényesítése és a váltóper eldöntése sohasem a váltó, mint jogcímnélküli papír alapján származott jogok érvényesítését, illetve megítélését, hanem mindig az alapügyletben vállalt jogok, illetve kötelezettségek realizálását jelenti, a váltó pedig e szempontból nem egyéb, mint az alapügylet szimbóluma.

Több mint valószínű, hogy a konkrét esetben a Kúria ítélete helyesen rendelkezett. Az indokolás azonban veszedelmeket rejt magában. Vannak esetek, mikor a rendelkezésre álló jogszabályok nem elegendők ahhoz, hogy az anyagi igazság érvényesülhessen. Ilyenkor célszerűbb és megnyugtatóbb a hatalmi szó, az elvi kijelentés.

Dr. Pethő Tibor.

Perreutasítás és mellékbeavatkozás. Adva van a következő tényállás: Végrehajtást szenvedő ingóságait elárverezték. A befolyt vételárra a sorrendi tárgyaláson, a végrehajtást szenvedő anyja lakbér címén elsőbbségi igényt jelent be. A végrehajtató ezt az igényt kifogásolja azért, mert anya és fia tulajdonostársai annak a háznak, amelyben külön-külön lakásuk van és így a végrehajtást szenvedő háztulajdonosi jogán lakik a házban és valószínűtlen, hogy a másik társtulajdonosnak bért fizet, illetve neki bérral tartozik.

A bíró az elsőbbségi igényt bejelentő anyát a V. T. 119. §-a alapján fiával, a végrehajtást szenvedővel szemben perre utasítja. Az anya a fia ellen 760 P lakbértartozás címén a keresetet benyújtja, de mert a végrehajtatonak eleve az a gyanuja, hogy a végrehajtást szenvedő a kitűzött tárgyaláson nem fog megjelenni, ő megjelenik a tárgyaláson és amikor alperesért senki sem jelentkezik, ő mint mellékbeavatkozó kéri az ügy letárgyalását, meg akarja akadályozni, hogy a bíróság a végrehajtást szenvedő ellen mulasztási ítéletet hozzon és védekezésével el akarja érni a kereset elutasítását.

Attérek ezután az ügy jogi megvilágítására:

A V. T. fent hivatkozott 119. §-a cogens szabályként mondja ki azt, hogy az elsőbbségi igénylőt a végrehajtást szenvedővel szemben kell perre utasítani. Ugyanez a törvényhely megállapítja, hogy a kifogásolónak, vagyis a jelen esetben a végrehajtatonak joga van ezen perbe beavatkozni.

A fenti tényállás mellett most már az a kérdés, hogy a végrehajtató beavatkozhat-e a perbe olyképpen, hogy a tárgyalásra megidézett, de meg nem jelent végrehajtást szenvedő alperes helyett ő terjeszti elő a kereset elutasítására vonatkozó ellenkérelmet?

A Pp. 85. §-a szerint a mellékbeavatkozó a per bármelyik szakában a per jogerős eldöntéséig beavatkozhat a perbe. Beavatkozhat tehát a tárgyalások során, az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésével, sőt a bírói gyakorlat szerint felülvizsgálati kérelemmel is, mert ezek mind a pernek különböző szakai. A fent vázolt esetben azonban, minthogy alperes nem jelent meg és nem bocsátkozott perbe, nem lévén per, azt kellene mondanunk, hogy olyan perbe, amely nincsen, nem lehet beavatkozni.

Ez az álláspont természetes és tetszetős is és összhangban is van a per létezésének jogi fogalmával, mégsem helytálló, nem fedi a törvény intencióját, nem következetes és nem is célszerű.

A mellékbeavatkozás célja a Pp. 84. §-a szerint valamelyik per-

fél elősegítése abban, hogy pernyertes legyen. E célból a mellékbeavatkozó a Pp. 88. §-a alapján jogosítva van a fél érdekében a per állása szerint minden megtehető cselekményt véghezvinni. Már ennek a két szakasznak az egybevetéséből okszerűen arra kell következtetni, hogy ha a mellékbeavatkozónak joga valamelyik felet, jelen esetben az alperest, a pernyerésben elősegíteni és e célból joga van minden szükséges cselekményt véghezvinni, akkor természetesen joga van ahhoz is, hogy a tárgyaláson meg nem jelent alperes helyett a keresettel szemben az ellenkérelmet előterjessze.

Meg kell adni a mellékbeavatkozónak ezt a jogot különösen a V. T. 119. §-a alapján történt perreutasítás esetében, mert ezekben az esetekben az alperes, — a végrehajtást szenvedő, — rendszerint olyan valaki, akinek a megindított perhez semmi érdeke nem fűződik. Őt elárverezték. Ránézve egészen közömbös, hogy a bírói letétben lévő pénzt a háztulajdonos, vagy a hitelező kapja-e, sőt, mint a fentvázolt esetben is, minthogy az igénylő az édesanyja, talán még inkább ahhoz fűződik érdeke, hogy a pénzt az igénylő kapja, vagyis, hogy a felperes a pert megnyerje. Ezért nem is jelenik meg a tárgyaláson.

A V. T. 119. §-nak kétségtelen hibája az, hogy kifejezetten a végrehajtást szenvedővel szemben utasítja perre az igénylőt, holott sokkal célszerűbb és okszerűbb lenne olyan jogszabály, hogy az elsőbbségi igénylőt csak a kifogásoló hitelezővel, avagy a végrehajtást szenvedővel és a kifogásolóval szemben kell perre utasítani, hogy a per valóban per legyen és tisztázza azt a kérdést, hogy az igénylőnek van-e jogos követelése vagy sem.

A törvénynek nem lehetett az a célja, hogy a perre utasítás egy komolytalan formásággá süllyedjen, amikor is az elsőbbségi igénylő egy a fia ellen hozott mulasztási ítélettel vigye el a hitelezők elől a fedezetet.

Komoly perreutasítás tehát csak a tényleg ellenérdekű felek között képzelhető. A V. T. az ingatlanárverési vételár felosztására vonatkozó rendelkezései ennek megfelelően is szabályozzák a kérdést.

A fentiekből kétségkívül következik, hogy a V. T.-nek 119. §-a, amely szerint a perre utasított igénylő a pert a végrehajtást szenvedővel szemben tartozik megindítani de lege ferenda olyképpen volna módosítandó, hogy az igénylőt a kifogásolóval szemben kell megállapítási perre utasítani.

Egyébként a fentemlített esetben a budapesti kir. Törvényszék mint fellebbezési bíróság a tárgyaláson megjelent mellékbeavatkozónak a perbe való beavatkozást, illetve védekezés előterjesztését megengedte azzal az indoklással, hogy mivel a Pp. 88. §. értelmében a mellékbeavatkozó jogosítva van a fél érdekében a per állása szerinti minden cselekményt véghezvinni, tehát az egyáltalában nem védekező alperes érdekében a mellékbeavatkozó érdemleges védekezést is előterjeszthet. (31. Pf. 17534/1933.)

Egy más esetből kifolyóan a kir. Kúria C. I. 4431/1933. számú ítéletével ugyanezt a kérdést, ugyancsak a fenti indoklással hasonlóképpen döntötte el, hozzátéve még azt is, hogy a felperesnek a per hiányára vonatkozó érvelése nem helytálló, mert a Pp. 147. §-nak 1. bekezdése értelmében az idéző végzéssel ellátott keresetlevél kézbesítésével beállanak a perindítás hatályai.

A fentiekből okszerűen következik, hogy ha fizetési meghagyás kibocsátása esetén az adós ellentmondással nem él, a mellékbeavatkozónak joga van az ellentmondást előterjesztetni és az adós helyett a pert lefolytatni.

A mellékbeavatkozó ezen jogának gyakorlása azonban a gyakorlatban elég körülményes, mert ha feltételezi, hogy az adós nem fog védekezni, állandóan figyelnie kell, hogy mikor indítja meg a perre-

utasított igénylő a keresetét, illetve mikor tűzik ki a tárgyalást erre a keresetre, vagy hogy a fizetési meghagyás mikor bocsátott ki és mikor kézbesített az adósnak, hogy kellő időben a tárgyaláson megjelenhessenek, illetve a fizetési meghagyás ellen az ellentmondást beadhassa.

A már említett okokon kívül tehát, már ezért is sokkal észszerűbb és célszerűbb volna, ha az árverési vételár felosztásánál az elsőbbségi igényt bejelentőt a bíróság nem a végrehajtás szenvedővel szemben, hanem azokkal szemben utasítaná perre, akik az elsőbbségi igényt érvényesítő hitelezővel szemben kifogást emelnek.

Dr. Trattner Albin:

*

Dr. Trattner nagy gyakorlati érdekű felszólalása újból aktuálissá teszi azt a gondolatmenetet, amelyet a Polgári Jog előző számában dr. Turóczy Sándor Kornél tanulmánya kapcsán érintettem. A mellékbeavatkozás a mai tétéles jog keretén belül is intézményes elismerése annak a helyzetnek, hogy valamely jogvitába a két közvetlenül érdekelt fél mellett kívül álló harmadik, vagy harmadikok érdeke is bekapcsolódik. Ennek a kívül álló harmadiknak a perbeli érdekvédelméről kíván gondoskodni a jogrend a mellékbeavatkozás intézménye révén. Azonban az intézmény mai szabályozása a mellékbeavatkozó perbeli jogkörét oly szűken szabja meg, hogy amint ezt Trattner cikke is tanúsítja, a mellékbeavatkozó megkapja ugyan a perbe való belépés jogát, saját érdekei védelmére mit sem tehet. A Pp.-nek a mellékbeavatkozásra vonatkozó szabályai főként a Pp. 88. §-a mintha abból indulna ki, hogy a mellékbeavatkozás után is a per egyedül a felperes és alperes egymásközötti viszonya szempontjából bírálendő el és a beavatkozó saját érdeke, amely elkülönülhet, sőt ellentétbe jöhet azon fél érdekeivel, aki mellett ő a perbe beavatkozott, a per anyagán kívül marad. A mellékbeavatkozás alapja ugyan a beavatkozó fél jogi érdeke, de ennek a jogi érdeknek jelentősége a Pp. szabályozása mellett nagyjában az alább érintendő kivételtől eltekintve, kiéli magát abban, hogy a beavatkozásra a legitimációt megte-remti. A mellékbeavatkozó a perrend elgondolása szerint csak segítő társa valamelyik félnek, de maga a pernek nem alanya. A mellékbeavatkozó cselekményének csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél cselekményével ellentétben nem áll. A félnek tehát módja van a mellékbeavatkozónak bensőleg a saját külön érdeke követésében teljesített perbeli cselekményeit paralizálni, sőt nemcsak közömbösíteni, hanem hatálytalanítani. Amíg perrendünk a mellékbeavatkozó segítő-társi szerepének gondolatával nem szakít és a mellékbeavatkozónak nem adja meg a jogot, hogy a perben önállóan saját jogán léphessen fel, addig a mellékbeavatkozónak az a saját érdeke, mely őt a beavatkozásra feljogosítja, hatályos védelem nélkül marad.

Ami a mellékbeavatkozásnak dr. Trattner cikkében megbeszélt konkrét esetét illeti, az idézett ítéletek kétségtelenül a helyes uton jártak, sőt indokolásuk magával a törvény rendelkezésével tétéles jogilag, tehát kifejezett szabállyal is alátámasztható. Erre az esetre vonatkozólag tartalmazza ugyanis a Pp. azt a szabályt. — ez a szabály egyuttal az a fentebb említett kivételes eset, amikor a beavatkozó saját érdeke a beavatkozás legitimációjának megteremtésén felül is jelentőségre jut — hogy „ha a perben hozandó ítélet jogereje a mellékbeavatkozónak az ellenfélhez való viszonyára is kiterjed, cselekményére a 80. §. megfelelően alkalmazandó.” (Pp. 88. §. ut. bek.) Már

*) A szerkesztő megjegyzései az előző cikkhez.

pedig a sorrendi tárgyaláson történt perreutasítás során hozott ítélet az alapja lesz az árverési vételár kiutalásának is és így a háztulajdonos javára hozott ítélet jogereje annak révén, hogy a mellékbeavatkozóként fellépő kifogásoló végrehajtható elől is elviszi a végrehajtható alapot, szükségszerűen kihat magára a mellékbeavatkozóra. A Pp. 80. §-ának az a rendelkezése, hogy ilyenkor a mellékbeavatkozó cselekvő pertárs cselekményei azon féllal szemben hatályosak, aki valamely határnapot vagy határidőt elmulasztott. Ezek szerint, ha az alperes (a végrehajtást szenvedett) a perben meg nem jelenik, a Pp. 80. §-a kifejezetten megadja a mellékbeavatkozónak a jogot, hogy az alperes távollétében az alperesre is kihatóan a védekezést előterjeszthesse.

Ebben a szűk keretben tehát a mellékbeavatkozó saját érdekében az ő obstruáló távollamaradó pertársa mellett is hatályosulhat. A mellékbeavatkozónak ez a jogköre azonban az ő pertársának (nem terminus technikusán értve a szót, hanem jelezve vele a felet, aki mellé ő beavatkozik) távollétében áll fenn, és megszűnik, ha a fél maga is cselekvőleg lép fel, de akként, hogy mondjuk elismeréssel a mellékbeavatkozó védekezését lehetetlenné teszi. Ezen elismerés alapján a felperes ítéletet nyer a mellékbeavatkozó minden tiltakozása dacára és így a perreutasítás a sorrendi tárgyaláson kifogást tevő fél védelmében távolról sem bizonyul annak a hatékony eszköznek, mint aminek az elgondolás szánta. Kétségtelenül tételes jogilag helyesebb elrendezés lett volna, ha a perreutasítás egyuttal nemcsak az adós, hanem a kifogásoló hitelező ellen perindításra is kötelezni, ami által a kifogásoló hitelezőnek félként való perbevonását kötelezővé teszi és így a sorrendi tárgyaláson megnyilatkozó tulajdonképeni érdekösszeütközést, amely a perre utasított és a kifogásoló hitelező közt mutatkozik, állítaná a per tengelyébe.

A dr. Trattner cikkében megbeszélte kis eset a maga tulajdonképeni magjában eléggé gyakori. Megmutatja ez a sűrűn felmerülő eset a jogéletnek azt a jelenségét, hogy egy ponton a tulajdonképeni két érdekelten felül további érdekek is összefutnak, hogy ezzel több személyes helyzet keletkezik, de megmutatja egyszersmind azt is, hogy a jog részéről bizonyos fokig a többérdekeltségű jogi helyzet szükségletei honoráltak, de sajnos megmutatja azt is, hogy ez a honorálás csak dadogva, töredékszerűen rendszeres átgondoltság és kiépítés nélkül történik. A többszemélyes érdekhelyzetnek a honorálását mutatja ugyancsak a sorrendi tárgyaláson történt perreutasítás keretén belül egy nemrég olvasott bírósági döntés, amely kimondotta volt, hogy a követelés igazolásául nem fogadható el az oly bírói egység, amelyet a perreutasított és az adós a Pp. 139. §-a szerinti idézés, vagy a 146. §. (tárgyalás idézés nélkül) felhasználásával kötöttek meg, mert ez az eljárás megfosztja a kifogásoló hitelezőt a beavatkozástól és a beavatkozás révén számára nyitva álló — a fentiek szerint sajnos, amúgy is csökevényes — védelemtől. E mögött a bírói döntés mögött is tulajdonképen a harmadik érdeke védelmének szükségességére és elismerésére szólal meg és nyer általa egy szűk területen akkora amekkora oltalmat.

Igen élesen mondja ki a Kúria P. VI. 6272/1933. sz. ítélete a mellékbeavatkozó önállótlanágának elvét. „Az alperesek belenyugvása ellenére a mellékbeavatkozók nem kérhetik sikeresen azt, hogy az alperesekkel szemben a marasztalás mellőztessék, vagy kisebb mértékű legyen.” A mellékbeavatkozónak a joga a Kúria szerint akkor sem áll fenn, ha az alperesek maguk kijelentik, hogy nem tesznek kifogást az ellen, hogy a mellékbeavatkozók önálló támadással éljenek, mert a törvényi rendelkezés kényszerítő jellege és alkalmazásának kérdése nem a felek rendelkezésétől függ.

Ez a most hivatkozott ítélet a hű kifejezője a mellékbeavatkozó

jogi szerepének — de egyttal az így felfogott jogkör gyöngeségének, a kívánatos érdekvédelem szempontjából való erőtlenségének is illusztrátora.

Védjegy, szabadjclzés, árunév. Minden ország védjegyjoga a védjegyjogi rendszerek különbözősége mellett is egyezik abban, hogy a szabad jelzést a védjegyszerzés akadályául tekinti. A különböző védjegyjogi rendszerek közötti ez az egyezés logikai szükségszerűség is, mert szabadjelzés az, ami általában szokásosan használatban van bizonyos szakmai körön belül, míg a védjegy egyik fő hivatása, hogy azt a vállalatot karakterizálja, amelynek javára a védjegy, mint vállalati megkülönböztető jel szolgál.

Régi vitakérdés azonban az árujelzőnek szabadjelzéssé való átalakulása, vagy megfordítva a szabad jelző visszafejlődése egy vállalat speciális ismertető jelévé. Ezúttal a Kúria P. II. 141/1934. sz. ítélete a tétel első felét az árujelzőnek szabadjelzéssé való átalakulását teszi aktuálissá. A vita e kérdés területén főképp a körül mozgott, vajjon lehetséges-e egy vállalati ismertető jelnek szabadjelzéssé való átalakulása, és további tagozódása a kérdésnek vajjon megtörténhetik-e egy lajstromozott védjegynek szabadjelzéssé való átalakulása a lajstromozás fennállásának tartama alatt.

Az kétségtelen, hogy lajstromozott védjegy mellett az idegenek általi használat jogellenesen történt. Épen ez okból igen elterjedt volt az az álláspont, hogy lajstromozott védjegyre a még oly általános használat mellett sem következik be szabadjelzéssé való átalakulás, mert a használat jogtalansága senkire se lehet jogok forrása. Lassankint törte keresztül magát az a hűvösebb álláspont, amely mindenkori fejlődési folyamat bizonyos időpontra rögzített eredményét tekinti irányadónak, nem ennek a fejlődési folyamatnak a nekiindulását. Ha a nekiinduláskor épen a lajstromozásra tekintettel a használat jogellenes volt is, akkor is bekövetkezhetett, hogy az általános használat elmosta a védjegynek az illető vállalatra való utalását és egyszerűen szokásos árujelző lett belőle, amely többé már nem utal egyetlen cégre. A rideg életkép tehát mást mutat, mint az abstract moralizálás. A valóság azonban itt is győzedelmeskedett és az általános használat megindulásakor jogellenessége az elméletben egy álszemérmes kompromisszumra vezetett. A teoria ugyanis azt kezdte tanítgatni, hogy bejegyzett lajstrommal szemben a szabadjelzéssé való átalakulásnak helye nincs, de helyt foglalhat a szabad árunévvé való átalakulás. Ez a megkülönböztetés inkább csak szépítő takargatása a korábbi álláspont feladásának, lényegben azonban a szabadjelzés és a szabad árunév közötti különbség között materiális tartalmi eltérés nincs, a joghatások is egyezők és így azt kell megállapítani,